

Miljöutmärkelsen Den Gröna Nyckeln

Handledning och kommentarer till kriterielistan

**Den Gröna
Nyckeln**

A. Miljöledning

Miljöledning handlar om att organisera verksamhetens miljöarbete för att minska miljöbelastningen. Miljöledning är ett stöd att fördela ansvar, prioritera områden man vill satsa på och följa upp sina insatser för att söka ständiga förbättringar. Både ledning och medarbetare ska bidra till miljöarbetet. I miljöpolicyen formulerar verksamheten sina ambitioner. Innan policyen skrivs behöver man kartlägga de aktiviteter inom verksamheten som påverkar miljön. Miljömålen är de konkreta åtgärder som sedan vidtas för att uppfylla visionen. Målen bör vara mätbara så de kan följas upp och utvärderas. I handlingsplanen ska det fastställas av vem och när målen ska genomföras.

1. Miljöansvarig

Det är lämpligt att den person som utses till miljöansvarig har intresse för miljöfrågor, samt finns med i verksamhetens ledningsgrupp. Miljöansvarig ska inte själv driva miljöarbetet, utan all personal involveras på olika sätt. Miljöansvarig samordnar logiverksamhetens miljöarbete och är kontaktperson till Håll Sverige Rent. Miljöansvarig samordnar så att personalen tillsammans uppfyller de tidsobligatoriska kriterierna inom tolv månader samt logiverksamhetens egna formulerade miljömål inom samma tid. Miljöansvarig ser också till att den årliga ansökan om Den Gröna Nyckeln till Håll Sverige Rent förnyas (d v s att man skickar in ny ansökan i tid, samt bifogar nya miljömål och handlingsplan) och att verksamhetens pärm med information till personalen om Den Gröna Nyckeln hålls uppdaterad. Miljöansvarig ska se till att möten hålls där man informerar personalen om Den Gröna Nyckeln och att frågan tas upp i ledningsgruppen.

2. Miljöpolicy

En miljöpolicy innehåller ledningens ambitioner och visioner för miljöarbetet. Policyen utformas tillsammans med medarbetarna. Miljöpolicyen ska uppfattas som en generell uppfattning om miljöförhållandena. Den ska därför inte innehålla konkreta problemställningar, utan istället beskriva ett par övergripande miljöområden man inriktar sig på. I policyen bör det också framgå att man söker ständiga förbättringar av verksamhetens miljö. Såväl verksamhetens ambition och vision med miljöarbetet ska finnas med, liksom en tydlig målgrupp. Normalt omfattar en miljöpolicy cirka en halv A4 sida.

Följande exempel på hur en miljöpolicy kan se ut är hämtat från Best Western Mornington Hotel Göteborg, som har Den Gröna Nyckeln:

”Vår ambition på Mornington Hotel Göteborg är att vara ett bra miljöval för våra gäster, företagskunder och personal. Vi ska kontinuerligt söka möjligheter att förbättra miljön och använda de naturliga resurserna mer effektivt för att bidra till en hållbar utveckling av besöksnäringen i Sverige. Vi vill därför:

Minska vår energi- och vattenförbrukning med hjälp av effektiv värmereglering och miljövänliga vvs-produkter så som snålspolande toaletter och kranar.

Köpa in råvaror som är ekologiska och återvinningsbara, för miljösparande förbrukning och effektiv sopsortering.

Förankra miljötankandet hos våra gäster och medarbetare.

Påverka leverantörer och samarbetspartners”

3. Miljömål och handlingsplan

Nästa steg är att man reder ut vilka miljöpåverkningar verksamheten har, för att identifiera de områden som inte stämmer överens med visionerna i policyn. Det är därför bra att se över företagets miljöbelastning, d v s en miljögenomgång. Genomgången kan omfatta:

- el- och vattenförbrukning (gärna uppdelat med kök, pool, m fl)
- förbrukning av tvättmedel
- förbrukning av rengöringsmedel och schampo
- avfallsmängden
- mängden inköpta råvaror till köket och hotelldrift
- andra miljöpåverkningar som kan vara väsentliga, som t ex transporter i verksamhetens regi.

Därefter sätter verksamheten upp mål om hur man kan uppfylla miljöpolicyn inom dessa områden, och där det finns överensstämmelse mellan policyn och de faktiska förhållandena. Dessa miljömål ska vara mycket konkreta. De valfria kriterierna i kriterielistan kan utgöra förslag för verksamhetens miljömål. Exemplet över ett par miljömål samt handlingsplan är hämtat från Best Western Mornington Hotel Göteborg:

1. Informera leverantörer och samarbetspartners om vårt miljöarbete.
2. Minska elförbrukningen med 10% (mätt i kwh)

Mot bakgrund av målen utarbetas en realistisk handlingsplan, som beskriver hur man når de uppsatta målen. I handlingsplanen ska följande framgå: miljömålet, ansvarig person för uppfyllandet av miljömål, tidsram och när uppföljning ska ske. Det är viktigt att denna del av processen genomförs tillsammans med ledningen och övriga personalen, ofta upplevs då ett större engagemang bland personalen.

Mål 1: Informerar våra nuvarande leverantörer och ställa miljökrav på nya leverantörer. Informerar våra kunder om vårt miljöarbete via vår hemsida, i gästpärmen & vid offertskrivning.

Ansvarig för uppföljning: Anneli Melzer och Peter Eldeblad

Mål 2: Minska elförbrukningen genom att släcka i alla tomma rum och ställa alla rumstermostater i normalläge.

Ansvarig för uppföljning: Anneli Melzer, Dimitar Kuchoutchov och all städpersonal.

Tidsplan: Löpande. Avstämning 31/12 2005

4. Dokumentation om Den Gröna Nyckeln

Allt material som rör Den Gröna Nyckeln, bland annat informationsmaterial, samlas i en pärm för att underlätta vid personalinformation. Här samlas också dokumentation om energi- och vattenförbrukning, protokoll från personalmöten om miljöarbetet, samt verksamhetens miljöpolicy, mål och handlingsplan. Pärmen ska kunna uppvisas vid kontrollbesök av Håll Sverige Rent.

B. Personalmedverkan

Beslutet om att arbeta med miljöfrågor ligger hos ledningen. Men för att nå miljömålen behövs all personals medverkan. Det är därför viktigt att personalen medverkar i miljöarbetet. Syftet med personalmedverkan är att motivera de anställda att ta aktiv del i miljöarbetet. Man bör upprätta en god kommunikation mellan ledning och medarbetare. Det ska hållas möten där alla medarbetare deltar. På dessa möten utbyts erfarenheter, idéer och tips. Medarbetarna informeras om hur man förhåller sig i fråga om handlingsplanen för miljöarbetet. På dessa möten kan man få goda idéer om hur miljöarbetet kan angripas. I perioder mellan möten kan information ske via nyhetsbrev eller interntidning. Miljöansvarig kan t ex informera på möten, hålla internutbildning eller på annat sätt sprida information till medarbetarna. Önskvärt är att miljöansvarig ingår i ledningsgruppen eller medverkar vid deras möten. Utan full uppbackning från ledningen är det risk att miljöarbetet rinner ut i sanden. Det är därför viktigt med möten där både ledning och miljöansvarig ses. På detta sätt hålls ledningen informerad om miljöarbetet och miljöansvarig får stöd i sin roll.

Håll Sverige Rent bistår med en webbaserad utbildning om Den Gröna Nyckeln och miljöfrågor. Den syftar till att öka kunskapen om miljöutmärkelsen och att höja motivationen till varför logiverksamheten arbetar för en minskad miljöbelastning. Utbildningen är kostnadsfri i samband med att verksamheten erhåller Den Gröna Nyckeln. Personalen kan välja att genomföra denna vid valfritt tillfälle inom tolv månader efter att verksamheten erhållit miljöutmärkelsen. Utbildningsmaterialet används framförallt till miljöansvarig, personal inom lokalvård, vaktmästeri, reception och kök. Men övrig personal har också fri tillgång till utbildningsmaterialet. De verksamheter som får Den Gröna Nyckeln får ett lösenord av Håll Sverige Rent som de använder för att få tillgång till utbildningen som finns på webbplatsen: www.hsr.se/gronanyckeln.

C. Gästinformation

Allt fler gäster intresserar sig för miljöarbete, och det är viktigt med en informativ och gästvänlig information. Gästerna ska informeras om på vilket sätt logiverksamheten arbetar med Den Gröna Nyckeln. På så vis synliggörs miljöarbetet och de kan också bidra och hjälpa till. Samtidigt marknadsför logiverksamheten sitt aktiva arbete för en minskad miljöpåverkan. Vid utmärkelsen medföljer en dekal med logotypen Den Gröna Nyckeln. Denna ska placeras väl synlig för gästerna vid receptionen eller entrén. Det medföljer också ett diplom som också ska finnas i receptionen eller entrén.

All personal ska känna till varför de erhållit utmärkelsen och vad detta innebär för verksamheten. Personalen ska kunna vägleda gästerna i hur de minskar förbrukning av vatten och energi. Informationsmaterial om Den Gröna Nyckeln ska finnas tillgänglig för gästerna på logiverksamhetens anslagstavla i receptionen samt i varje rum. Informationsmaterial fås i samband med utmärkelsen i form av faktablad och foldrar. Personalen i receptionen har en viktig roll i att informera gästerna om miljöutmärkelsen Den Gröna Nyckeln. Det ska också finnas en medvetenhet och kunskap hos personalen, så

att de kan förklara vad miljöutmärkelsen Den Gröna Nyckeln innebär för gästerna. Gästerna ska veta hur de själva kan medverka till en minskad miljöpåverkan. Lämpligen sätts informationsskyltar upp alternativt information i gästparmar och/eller informationsblad hur man sparar energi (TV i rummet, lampor, värme och tvättrutiner).

D. Vatten

Vattenförbrukning har en betydande miljöpåverkan. Uppvärmning av vatten kräver energi och ju mer vatten som används desto mer avloppsvatten blir det för reningsverken att behandla. För att mäta vattenflödet kan man använda en vattenmätare. Genom att spola vattnet och låta det stråla genom mätaren kan man avläsa hur många liter som förbrukas per minut. Beträffande urinoarer kan det till exempel innebära manuell, närvarostyrd eller tidsstyrd spolning. Periodisk spolning uppfyller inte kraven.

E. Tvätt och rengöring

Tvätt- och rengöringsmedel innehåller ämnen som kan belasta miljön. Det är därför viktigt att begränsa användningen av dessa medel. Detta kan man göra genom att undvika onödig tvätt och rengöring och att dosera medlen korrekt. Det är bra att använda sig av miljömärkta produkter som Svanen, EU-blomman eller Bra Miljöval. Som ett alternativ till engångsprodukterna kan man sätta upp en skylt att de delas ut vid receptionen endast om så önskas. På detta sätt kan gästen påverka till minskad tvätt, mindre energianvändning och en minskad miljöpåverkan. Miljömärkta tvätt- och rengöringsmedel samt papper i Sverige har miljömärkningen Svanen, Bra miljöval eller EU-blomman. För att känna till vattnets hårdhetsgrad i din kommun kan du ta kontakt med kommunens miljö och hälsoskydds nämnd.

F. Avfall

Miljöpåverkan kan minskas om avfallet källsorteras för återvinning. På så vis minskas mängden avfall. För gästerna kan man ställa ut återvinningskärl på rummen eller i lobbyn. Det som är komposterbart, som matavfall, kan komposteras. Övrigt köksavfall ska hanteras enligt kommunens anvisning.

G. Energi

Energianvändning har en stor miljöpåverkan. Man kan ofta spara energi genom att dokumentera energiförbrukningen och följa upp detta. Tekniska installationer och behovsstyrd ventilation, belysning och värme är andra åtgärder som sparar energi. Att uppfylla dessa kriterier är en investering som kan innebära besparingar. Kommunens energirådgivare kan utarbeta en plan för energibesparingar. Planen ska innehålla förslag på investeringar och besparingsmöjligheter. T ex behovsstyrning på utomhusbelysning är en sparpotential. För att kunna se en tydlig förbättring är det nödvändigt att dokumentera förbrukningen och på så sätt kunna utvärdera ifall det beror på särskilda omständigheter eller andra faktorer. Spara energi gör man även genom att slå av standbyknappen, genom fjärrkontrollen fortsätter apparaten annars att dra ström. Lågenergilampan har samma funktion som en vanlig lampa. Denna lampa är dyrare i inköp, men räcker tio gånger längre och drar mindre energi. Lågenergilampan är gjord av böjt lysrör och innehåller inte någon glödlampa. Alla fönster måste ha en lämplig grad av isolering kopplat till det lokala klimatet, internationellt och i Sverige.

H. Livsmedel

Vid val av råvaror till restaurangen kan man indirekt välja produkter som är miljömässigt försvarbart odlade, både med avseende på naturen och på djurvärlden. Idag ökar mängden ekologiska varor och priserna har också pressats. *KRAV* är en kontrollförening för ekologisk odling. Märkningen innebär att livsmedlen är producerade utan kemiska bekämpningsmedel och utan konstgödsel. *Rättvisemärkt* är en etisk och social märkning med fokus på mänskliga rättigheter. Märkningen innebär bland annat att arbetare och odlare får skäligt betalt för det arbete de utför, man motverkar barnarbete och man uppmuntrar ekologiskt odlande. Med *närproducerade* varor avses varor producerade i länet med omnejd. Fördelen med närproducerat är de minskade transportererna. Verksamheten avgör själv hur stor del av inventarier och produkter som är miljömärkta. Men det ska finnas en förteckning över dessa, så att andelen kan behållas eller bli större varje år.

I. Inomhusklimat

I många gästers ögon är det oförenligt med god miljö att man kan röka fritt inom verksamheten. Därför finns det som ett kriterium att det ska finnas rökfria rum. Det ska också finnas rökfria allmänna områden för de gäster som inte vill utsätta sig för rök. Den 1 juni 2005 träder en ny lag i kraft med rökförbud på serveringsställen. Restaurangägare får inrätta särskilda rökrum, men i dessa rum får ingen mat eller dryck serveras. Dessutom ska rökrummen vara placerade så att ingen gäst ska behöva passera genom dessa rum.

Syftet är främst att skydda personalens hälsa. Vid ombyggnation, förändring i inredning eller vid renoveringsarbeten i verksamhetens lokaler ska största möjliga hänsyn tas till miljövänligt material samt inomhusklimat. Ventilationsanläggning ska installeras med hänsyn till icke-rökare.

J. Omkringliggande parker utomhus

Användning av konstgödsel och besprutning eller liknande kan utgöra allvarliga risker för djurliv och grundvatten, därför ska miljövänliga alternativ användas. Bevattning ska inte ske under dagen eftersom vattnet då lätt går upp i ånga och inte tas upp av marken. Se www.giftfrimiljo.nu/tradgard för mer information.

K. Utomhusaktiviteter

Miljö uppfattas av många gäster som naturupplevelser. Därför bör en logiverksamhet som har Den Gröna Nyckeln erbjuda sina gäster naturupplevelser. Receptionen kan kontakta kommunen för att få information om ”gröna aktiviteter”. Man kan köpa in cyklar eller komma överens med en närliggande cykelhandlare om utlåningscyklar som ställs till gästernas förfogande.

L. Administration

Det är motiverande om alla verksamhetsområden arbetar för miljön. Därför kan det vara lämpligt att på logiverksamheten använda en handbok för leverantörer, förbrukningsmaterial och för miljömärkta produkter. Personalrum ska liksom gästernas rum ha samma miljöanpassning. Miljömärkning kan vara antingen Svanen, Bra Miljöval eller EU-blomman.

Miljöcertifierade företag kan vara EMAS eller ISO14001. EMAS (Eco Management and Audit Scheme) är en EU-förordning med regler för miljöledningssystemets utformning och innehåll som man frivilligt kan ansluta sig till. ISO14001 är en internationell standard för miljöledningssystemets utformning och innehåll, och är en vägledning med praktiska råd vid införandet av miljöledningssystem. Man bör informera näringsidkare som hyr lokaler av logiverksamheten om logiverksamhetens miljöarbete. Detta kan öka miljömedvetenheten hos näringsidkarna, och kan sprida kunskap och information till gästerna.